

Samen Recht Doen

*in Zoetermeer
2022-2026*



Inhoudsopgave

Samen recht doen 3

Samenvatting partijprogramma 4

1. Samenleven, zorg en ondersteunen 5

1.1. Gezinnen	5
1.2. Jongeren.....	6
1.3. Jeugdzorg.....	7
1.4. Ouderenzorg.....	8
1.5. Armoede en schuldhulpverlening	9
1.6. Vrijwilligers	9

2. Economie, Arbeidsparticipatie & Onderwijs 11

2.1. Economie.....	11
2.2. Arbeidsparticipatie.....	12
2.3. Onderwijs	13

3. Energie, klimaat, milieu 15

3.1. De rol van de overheid.....	15
3.2. Energie.....	15
3.3. Duurzame innovatie.....	16
3.4. Van hebben naar delen	17
3.5. Groen en biodiversiteit.....	18
3.6. Duurzaam vervoer	18
3.7. Afvalinzameling	19

4. Veiligheid 21

4.1. Algemeen	21
4.2. Ondernijning	21
4.3. Brandweer, hulpverlening en rampenbestrijding.....	22
4.4. Drugsgebruik / lachgas	22
4.5. Alcoholgebruik.....	22
4.6. Jeugdcriminaliteit	23
4.7. Verkeersveiligheid.....	24
4.8. Vuurwerk.....	24
4.9. Aangifte doen bij politie	24

5.	Dienstverlening en samenspraak	26
5.1.	<i>Het belang van samenspraak</i>	26
5.2.	<i>Referenda</i>	26
5.3.	<i>Participatie in het openbaar gebied</i>	27
5.4.	<i>Bestuurscultuur</i>	27
5.5.	<i>Eigen initiatief</i>	27
5.6.	<i>Dienstverlening</i>	28
6.	Wonen	29
6.1.	<i>De woningmarkt van het slot</i>	29
6.2.	<i>Zoetermeer levensloopbestendig maken</i>	29
6.3.	<i>Consumentgericht bouwen in prettige woonwijken</i>	30
6.4.	<i>Woningbouwcorporaties</i>	30
7.	Cultuur, sport en ontspanning	32
7.1.	<i>Cultuur</i>	32
7.2.	<i>Cultuurhistorisch erfgoed</i>	33
7.3.	<i>Sport</i>	33
7.4.	<i>Evenementen</i>	34

Samen recht doen

Zoetermeer is in de afgelopen decennia uitgegroeid tot de derde stad van Zuid-Holland. In onze stad wordt volop geleefd, gewerkt en gebouwd. De afgelopen vier jaar heeft de ChristenUnie-SGP met twee fractieleden in de raad werk mogen maken van haar idealen. Tegelijkertijd zien we dat het nog beter moet. Duurzamer moet. Socialer moet.

Vanuit een hart vol geloof, hoop en liefde voor deze wereld en de stad willen we de komende vier jaren samen recht doen.

- **Samen**, want dit woord benadrukt dat niemand het alleen hoeft te doen en de overheid pas goed functioneert als zij samen optrekt met inwoners
- **Recht**, want ieder mens telt en we willen strijden tegen onrecht
- **Doen**, omdat onze woorden pas inhoud krijgen als we in beweging komen

Het is nú nodig om de daad bij het woord te voegen. We dragen zorg voor Zoetermeer, de plek waar wij wonen en bewegen en daarom zijn duurzamere keuzes nodig. De schepping komt tot bloei door en voor mensen.

Daarom is **de schepping** ons eerste speerpunt deze verkiezingen, aangevuld met ons tweede speerpunt: we streven naar een samenleving die voor elkaar zorgt, met de overheid als bondgenoot voor wie iets extra's nodig heeft. We willen als Zoetermeerse inwoners **samen redzaam** en weerbaar zijn.

*"Bid tot de Heer voor de stad, zet je in voor haar bloei,
want de bloei van de stad is ook jullie bloei"*

(Gebaseerd op Jeremia 29:7)

Een gebed dat wij ook regelmatig bidden in het stadhuis. En thuis. Bid u mee voor onze stad?

En stemt u in met het plan dat u zo gaat lezen? Stem dan tijdens de Gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 op de ChristenUnie-SGP.

Samenvatting partijprogramma

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie-SGP Zoetermeer: **Samen recht doen.**

Samen

We maken Zoetermeer samen. Inwoners, ondernemers, verenigingen, kerken, raadsleden, bestuurders, zorgverleners... samen zorgen we voor een veilige, mooie stad, waar mensen een leven lang kunnen wonen en werken, sporten en ontspannen. Waar we respect voor elkaar hebben. Een groene stad, met mooie plekken en goede voorzieningen.

Recht

Wij vinden het belangrijk dat de overheid er is om de samenleving te dienen. Daarom moet ze vriendelijk en goed bereikbaar zijn. Maar ook zorgvuldig, menselijk en eerlijk. En omdat het gaat om de inwoners, moet de overheid hen ook bij betrekken bij het beleid. Goede informatie, samen praten, samen ontwikkelen.

Het is een kerntaak van de gemeente om mensen te ondersteunen die dat nodig hebben. Om activiteiten en ontwikkelingen te steunen die meewerken aan de doelen van de stad. Duurzame bedrijven, culturele instellingen en vrijwilligers bijvoorbeeld.

Ook het bevorderen van de veiligheid, duidelijke regels en goede handhaving, moet de gemeente serieus nemen. Goede zorg en voorzieningen voor de jeugd en gezinnen zijn dé manier om problemen in de toekomst te voorkomen.

Ook recht doen aan de schepping dragen wij een warm hart toe. Een schone stad, met diverse flora en fauna, duurzaam bereikbaar met de fiets en openbaar vervoer.

Doen

Daarom willen wij:

- **betrouwbaar, transparant en dienstbaar zijn**
- **zorgen voor elkaar, als burgers onderling, en als overheid voor wie dat nodig heeft**
- **bouwen voor de behoefte van de eigen bewoners, jong en oud, in samenspraak met de buurt**
- **de wijken verbeteren: groen, veilig, duurzaam, flexibel en schoon**
- **werken aan innovatie, samenwerking en duurzaamheid**
- **aandacht voor gezinnen en relaties**

Benieuwd naar meer? Lees dan ons hele programma: Samen Recht Doen.

1. Samenleven, zorg en ondersteunen

Wij hechten waarde aan een zorgzame samenleving waarin we oog hebben voor elkaar. Dat geldt voor zowel ons, als inwoners van Zoetermeer, als onze overheid. Juist in deze tijd, nu tegenstellingen geaccentueerd worden en het individualisme toeneemt, willen wij extra aandacht besteden aan de sociale banden binnen onze Zoetermeerse samenleving.

Wij zien graag dat kerken, raadsleden, gemeentebestuur, zorgverleners en de samenleving zelf hun onderlinge samenwerking en band versterken, zodat geen enkele burger van Zoetermeer tussen wal en schip valt. Integrale zorg is niet alleen van belang bij bijvoorbeeld de jeugdzorg, maar in de hele zorg en hulpverlening. Een betrouwbare overheid, die haar toezeggingen nakomt, is de sleutel om deze polarisatie tegen te gaan. Verder hebben inwoners het recht om invloed uit te kunnen oefenen op de ontwikkeling van nieuw beleid.

Er moeten in Zoetermeer eigen plekken voor beschermd wonen komen, zodat inwoners die niet zelfstandig kunnen wonen, toch in hun eigen stad kunnen blijven functioneren.

Nog steeds voelen we de gevolgen van de coronacrisis. Veel inwoners ervaren nog dagelijks de fysieke impact van COVID-19. Economisch zijn er grote klappen gevallen en de maatregelen hebben bij jong en oud, sociale en psychische sporen achtergelaten.

1.1. Gezinnen

Kinderen en jongeren hebben de toekomst. De gemeente Zoetermeer moet daarom inzetten op veilige gezinnen, waar liefde, veiligheid en geborgenheid samengaan met het leren van verantwoordelijkheid dragen. Dit draagt bij aan stabiele huwelijken, trouw in relaties welke de basis vormen voor een gezonde gemeenschap.

Kinderen en jongeren hebben de toekomst en kunnen alleen op een gezonde en verantwoorde wijze deelnemen aan de samenleving als ze een veilige omgeving hebben om zich te kunnen ontwikkelen: thuis, op school, in de kerk, in vriendschappen, in verenigingen en tijdens sport.

Hierdoor zullen ze leren omgaan met uitdagingen van het leven. Ervaringen die, zij het in een andere vorm, in de loop van hun leven zullen tegenkomen.

Ouders, onderwijzend personeel en jongeren moeten daarom kunnen rekenen op ondersteuning van b.v. maatschappelijk werk, kerken, jongerenwerkers etc. als er voor hen hulp nodig is. Waar nodig willen wij extra aandacht voor kinderen van éénouder gezinnen. Wanneer er van een echtscheiding sprake is willen wij dat er hulp beschikbaar is voor alle betrokken partijen, zeker kinderen, zodat ze goed door een dergelijke traumatische situatie heenkomen.

Op dit moment wordt vanwege de complexe belastingwetgeving in combinatie met allerlei toeslagen het werkelijk besteedbaar inkomen van een éénverdiener te zwaar belast ten opzichte van tweeverdieners, die in aanmerking kunnen komen voor diverse subsidies. Hierdoor ontstaat ook bij gezinnen met één modaal inkomen, met meerdere kinderen, feitelijke armoede. Wij onderkennen deze onbalans en willen dat hier binnen de gemeente oog voor is en waar mogelijk de onbalans wordt rechtgetrokken.

Daarom willen wij:

- **Dat de gevolgen van de coronacrisis inzichtelijk gemaakt worden.**
- **De sociale samenhang binnen de wijken en buurten versterken**
- **Ouders, indien nodig, hulp aanbieden bij de opvoeding van hun kinderen**
- **Integrale zorg inrichten als een totaalpakket aan zorg**
- **Sport voor elk kind, betaald door de gemeente als het netto-inkomen van ouders niet toereikend is**

1.2. Jongeren

Dichtbij

Het jeugdbeleid is bij uitstek geschikt om, dicht bij de jongere inwoners, lokaal uit te voeren. Zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin Meerpunt laat zien: via korte lijnen laagdrempelige ondersteuning mogelijk maken. Wij zien graag dat het Meerpunt zich proactief blijft ontwikkelen als netwerkorganisatie. Het is goed als dit centrum meer aandacht gaat besteden aan de sociale cohesie op korte- en lange termijn tussen de verschillende bevolkings- en leeftijdsgroepen. Jongeren mogen niet in een isolement terechtkomen. De gemeente moet hierbij faciliterend (desnoods financieel) optreden om jongeren de gelegenheid te geven zich op een gezonde wijze te kunnen ontwikkelen. Bijvoorbeeld op scholen, het aanbieden van sport en spel, muziek, sportfaciliteiten in elke buurt of wijk.

Jongeren & wonen

Jongeren die in Zoetermeer willen blijven wonen dienen de kans te krijgen om zich te huisvesten in betaalbare jongerenwoningen. Daarom willen wij samen met woningbouwcoöperaties, kantooreigenaren en eigenaren van grond plannen realiseren voor (eventueel tijdelijk) betaalbare woningen. Deze woningen dienen specifiek gericht zijn op de behoefte van jongeren. Deze (eventueel tijdelijke) woningen zouden gebouwd kunnen worden op "vrije" stroken bij industriegebieden. (Zie b.v. Binckhorst Den Haag bij de Jupiterkade).

Jongeren dienen betrokken te worden bij het ontwerp van dergelijke doelgerichte woningbouw. Speculatie op de woningmarkt moet worden tegengegaan. Woningen horen geen speculatieobject te zijn. Huizen mogen geen beleggingsobject zijn. Een creatieve oplossing zou zijn de leegstaande gevangenis (na de noodopvang van statushouders) om te bouwen tot kleine "tiny" woningen.

Alcohol en drugs

Gelukkig kunnen we constateren dat de meeste jongeren zich op een gezonde manier tot volwassenheid ontwikkelen. Helaas is het alcohol- en drugsgebruik ook onder deze leeftijdsgroep een groeiend probleem geworden. De ChristenUnie-SGP staat voor een krachtig ontmoedigingsbeleid van alcohol- en drugsgebruik door jongeren en een stevige aanpak van alcoholmisbruik. Niet gedogen maar landelijke wetten op dit gebied streng handhaven.

Wij willen dat preventie- en weerbaarheidstrainingen op alle basis- en middelbaar onderwijs instellingen gegeven worden. Tegelijkertijd dienen de kerken en het verenigingsleven de mogelijkheid te krijgen (d.m.v. subsidies) om voor de jongeren alternatieve activiteiten te ontwikkelen en uit te voeren.

Daarom willen wij:

- **Integrale zorg voor kinderen en jongeren met problematiek**
- **Meer betaalbare woningen voor jongeren (o.a. door tijdelijke woningbouw voor jongeren op korte termijn realiseren)**
- **Ontmoediging en bestrijding van alcohol- en drugsgebruik (o.a. door preventielessen op scholen en verplichte voorlichting voor ouders en kinderen over alcohol, drugs)**

1.3. Jeugdzorg

Wij willen stevig inzetten op preventie en vroegtijdige signalering van problemen, zodat kinderen en jongeren op tijd geholpen kunnen worden voordat problemen escaleren. Gezinnen mogen niet verstrikt raken in de "bureaucratische ambtelijke molen" als er problemen dreigen te ontstaan. Daarom is het belangrijk dat in dergelijke situaties één professionele contactpersoon met voldoende bevoegdheden aangesteld wordt.

Verder willen wij extra investeren in pleeggezinnen, gezinshuizen en steungezinnen om het aantal uithuisplaatsingen en opvang in instellingen terug te dringen. Dan zullen er nog meer veilige plekken voor kinderen en jongeren beschikbaar komen.

Met dit beleid wordt waar mogelijk voorkomen dat doorstroming naar zwaardere vormen van zorg nodig is. Het Centrum voor Jeugd en Gezin moet decentraal georganiseerd worden (per wijk), dat maakt deze ondersteuning meer toegankelijk voor de bewoners.

Daarom willen wij:

- **Eén-gezin-één-plan-één-coördinator voor (mogelijke) probleemgezinnen**
- **Jeugdhulp niet alleen op prijs inkopen, maar ook op kwaliteit**
- **Dat zorgaanbieders passen bij de identiteit van jongeren**

- **Ouders, scholen, jongerenwerkers en kerken worden betrokken bij een integrale visie op jeugdhulp, dat bevordert ook de sociale cohesie binnen de samenleving**
- **Ondersteuning voor tienermoeders**
- **Ondersteuning van de gemeente bij de werving van pleegouders**

1.4. **Ouderenzorg**

Zoetermeer is een relatief jonge stad. Dat is overal zichtbaar. Maar ook jonge steden krijgen te maken met vergrijzing. Volgens recente bevolkingsprognoses stijgt het aandeel 65-plussers de komende 20 jaar van 17% naar 25% van de bevolking. Ouderen moeten in Zoetermeer kunnen blijven wonen. Daarom willen wij beschikken over voldoende eigen zorg capaciteit- en zorgvoorzieningen. De recent opgezette organisatie "Inzet" heeft weliswaar de opdracht meegekregen om te bezuinigen, maar dat mag niet ten koste gaan van het inperken van bestaande voorzieningen en faciliteiten, die hun nut in het bijzonder voor ouderen, al hebben bewezen. Iedere wijk dient dan ook tenminste één "club/buurthuis" te hebben, waar ouderen op hun manier hun ontspanning buitenshuis kunnen vinden.

De Stichting Overleg Samenwerkende Ouderenbonden (OSO) vertegenwoordigt de belangen van de ouderen in Zoetermeer. Ook kerken, die actief zijn via de diaconie, en welzijnsorganisaties, hebben een belangrijke rol bij de zorg voor ouderen. Structureel overleg tussen gemeente, kerken, welzijnsorganisaties etc. is daarom een eerste vereiste. De gemeente dient hierbij een actieve voortrekkersrol te spelen, zodat zij bij haar te ontwikkelen beleid en beslissingen rekening houdt met de informatie van deze organisaties.

Eenzaamheid

Ouderen blijven steeds langer thuis wonen. Dat kan tot gevolg hebben dat door ziekte en/of toenemende immobiliteit eenzaamheid op de loer ligt. Hun sociale netwerk wordt kleiner. Wij willen graag dat ouderen vanaf 75 jaar actief bezocht worden. Wij stellen voor samen met 'Zoetermeer voor elkaar' een vrijwilligersorganisatie op te zetten met als doel het periodiek bezoeken en activeren van ouderen. Kerken en ouderenbonden moeten hierbij een actieve rol spelen. Zij weten als geen ander wat er in hun omgeving bij ouderen speelt, het initiatief hiervoor ligt bij de gemeente.

Mantelzorg

Omdat ouderen langer thuis moeten wonen krijgen zij steeds vaker in de thuissituatie met lichamelijke en/of geestelijke beperkingen te maken. Hun partner (als deze nog leeft) wordt continu (te) zwaar belast. Respijtzorg en opvang van de zieke zijn dan nodig. Door deze zieke oudere tijdelijk op te vangen in een zorglocatie krijgt de mantelzorger de gelegenheid om even afstand te nemen en uit te rusten. Wij pleiten ervoor dat voldoende opvanglocaties beschikbaar komen.

Verpleeghuiszorg

Zodra de ouderen te maken krijgt met sterkere psychogeriatrische en/of somatische klachten is opname in een verpleeghuis de enige optie. De beschikbare capaciteit binnen moet in overeenstemming zijn met de behoefte. Bij de ontwikkeling van nieuwe bestemmingsplannen moet er automatisch rekening gehouden worden met de zorg voor ouderen. De gemiddelde wachttijd is momenteel ongeveer 6 maanden. Wij vinden dat onacceptabel. Als er niets aan gedaan wordt, zullen deze wachtlijsten, gezien het toenemend aantal ouderen, alleen maar toenemen. Een concreet plan zal, om deze alarmerende toekomstige situatie te voorkomen, inclusief een financiële onderbouwing, zal gemaakt en daarna uitgevoerd moeten worden.

Daarom willen wij:

- **Voldoende capaciteit voor respijtzorg voor mantelzorgers**
- **Behoud van de keukentafelgesprekken vanaf 75 jaar**
- **Ontmoetingscentra voor lichamelijk en/of verstandelijk gehandicapten**
- **Wegwerken van de wachtlijst voor verpleeghuiszorg door extra capaciteit**

1.5. Armoede en schuldhulpverlening

Naar schatting hebben tienduizend Zoetermeerse gezinnen financiële moeilijkheden. Ook onder jongeren nemen problematische schulden toe. Daarom moet worden ingezet op alle facetten van de oorzaken van armoede en de bestrijding. Preventie is hierbij absoluut noodzakelijk. Daarom moet intensief worden samengewerkt met belanghebbende partners (Gemeente, Schuldhulpverlening, SchuldHulpMaatjes, scholen en de gezinnen zelf). De aanpak van schulden staat of valt met deze samenwerking. Voorlichting op scholen is hierbij onmisbaar.

Daarom willen wij:

- **Eén schuldeiser, die namens de overige schuldeisers de problematiek aanpakt (b.v. de gemeente)**
- **Een proefproject waarbij de gemeente en/of de zorgverzekeraar CZ (onder voorwaarden) schulden van jongeren overneemt, zoals dat in Den Haag gebeurt**

1.6. Vrijwilligers

Zoetermeer beschikt over een grote groep actieve vrijwilligers. Zonder hen komen veel activiteiten eenvoudigweg tot stilstand.

Wij willen dat er een duidelijke regie wordt gevoerd, in nauwe samenwerking met 'Zoetermeer voor elkaar'. Daardoor kunnen vrijwilligersorganisaties hun werk optimaal doen, zonder daarbij voortdurend struikelblokken tegen te komen. De sociale kaart moet goed bijgehouden worden, zodat mensen weten waar ze terecht kunnen. Bij het verdelen van de subsidies mag het systeem niet worden dichtgetimmerd, waardoor jonge, vernieuwende organisaties niet meer zouden kunnen aanhaken. Er

moet in het beleid ruimte zijn voor (op)waardering. Op deze manier kan er ook gewerkt worden aan het verjongen van ons vrijwilligersbestand.

Daarom willen wij:

- **Actie ondernemen om voldoende kundige vrijwilligers te vinden en op te leiden, die gezinnen en jongeren kunnen ondersteunen bij het oplossen van hun schulden**

2. Economie, Arbeidsparticipatie & Onderwijs

2.1. Economie

Economie is er voor de mensen in plaats van andersom. Een goede markt komt tot haar recht als arbeid en kapitaal geen tegengestelde krachten zijn en als ondernemers, werkgevers en werknemers van elkaars talenten profiteren. Vanuit het Bijbels perspectief van rentmeesterschap is het onze verantwoordelijkheid om de schepping niet te laten lijden onder onze drang naar welvaart.

Economische resultaten worden bij voorkeur op circulaire manieren behaald. Een economie is volgens de ChristenUnie-SGP pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt, als werken en vrije tijd in balans zijn, als groei groen is en grenzen kent.

Zoetermeer moet kansen uit de regio benutten. Centraal gelegen tussen de universiteitssteden Rotterdam, Delft, Den Haag en Leiden, die krachtig zijn in theorie en wetenschappelijke ontwikkelingen, is Zoetermeer de plek waar de kennis en de vernieuwing de weg naar de praktijk vindt, bij voorbeeld in toegepaste innovaties.

Ondernemers zijn de ruggengraat van onze (lokale) economie. Zij verdienen de steun van de gemeentelijke overheid. Dat kan door hen te faciliteren en goed met hen te communiceren. Als ondernemers de corona-schade nog niet te boven zijn, moet de gemeente aanvullend faciliteren. Bedrijven zijn welkom in Zoetermeer. Het uitgangspunt is dat bedrijven zelf verantwoordelijk handelen en niet belast moeten worden met futiele regels. Dat moet de insteek van alle regelgeving zijn. Zo mogelijk dienen regels in de APV die nog maar beperkt relevant zijn, vervallen.

Inrichting

Leegstand van bedrijfspanden is slecht voor de uitstraling van de industrieterreinen en de werkgelegenheid. Een schoon en bewaakt industrieterrein draagt bij aan de aantrekkingskracht van de stad voor nieuwe bedrijven. Daarom willen wij dat de gemeente een goede visie ontwikkelt op bedrijventerreinen, door revitalisering dan wel herbestemming naar woningbouw.

Hart van de stad

Het centrum moet het bruisend hart van de stad zijn, in een goed evenwicht tussen Stadshart, Woonhart en Dorpsstraat. Wij willen leegstand en leegloop creatief bestrijden met projecten waarin de gemeente samenwerkt met ondernemers. De Dorpsstraat verdient een krachtige impuls vanuit gemeente en ondernemers. Wij vinden het belangrijk dat de supermarkt voor de Dorpsstraat behouden blijft. Samenwerking tussen de gemeente en de 2 Bedrijven Investeringszones (BIZ) moet de Dorpsstraat een impuls geven.

Het Woonhart heeft een frisse blik nodig, een creatieve aanpak om er iets moois van te maken, in goede samenhang met de rest van het centrum.

Innovatie

Innovatie is de sleutel tot een duurzame groei van de lokale economie en de versterking van de concurrentiepositie. Daarom moet de gemeente zich blijvend inzetten voor innovatie en onderzoek en waar het maar kan samenwerken in vernieuwende verbanden.

De ChristenUnie-SGP wil graag dat Zoetermeer doorpakt als stad van toegepaste innovatie: Zoetermeer moet the-place-to-be worden van praktijkgericht onderzoek met een campus waar innovaties getest worden. Dit moet aantrekkelijk zijn voor bedrijven en ook stageplaatsen creëren.

De gemeente moet hierin ook het goede voorbeeld geven als Smart City: het toepassen van innovatieve technologieën om een slimme stad te creëren. Wij denken in eerste instantie aan toepassingen rond afvalinzameling, energiegebruik en openbare verlichting.

Zondag rustdag

Vanuit onze christelijke levensovertuiging genieten wij van de zondag als collectief rustmoment. Wij geloven dat God ons gezegend heeft met een collectief rustmoment in de week: de zondag. De samenleving heeft baat bij een goed werk-rust-ritme, en wij gunnen iedereen deze tijd voor gezin, ontspanning en kerkgang. Wij vinden het belangrijk dat winkeliers en werknemers worden beschermd tegen de druk om op zondag te werken. Evenementen op zondag mogen geen hinder geven en de rust van kerkdiensten niet verstoren.

Daarom willen wij:

- **Nieuwe bedrijven ontvangen met een 'rode loperbenadering', zodat zij snel alle procedures en processen kunnen doorlopen**
- **Innovatie stimuleren d.m.v. samenwerking met Dutch Innovation Factory.**
- **Dat Zoetermeer een heldere visie op bedrijventerreinen ontwikkelt**
- **De gemeente garandeert en bewaakt dat winkeliers niet gedwongen worden om hun winkel op zondag te openen**

2.2. Arbeidsparticipatie

Voor de ChristenUnie-SGP is betaald en onbetaald werk gelijkwaardig en waardevol. Zorg, ondersteuning en vrijwilligerswerk zijn nuttige, belangrijke maatschappelijke bijdragen. De ChristenUnie-SGP heeft een groot hart voor mensen die door omstandigheden niet kunnen werken. Mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt (langdurig werklozen, mensen met een arbeidsbeperking, bijstandsgerechtigden) worden door de gemeente actief geholpen. Daarbij werkt de gemeente nauw samen met werkgevers in de gemeente en regio en met de sociale werkplaatsen. Veel bedrijven en organisaties kampen met personeelstekorten. Aan de andere kant staan er nog veel Zoetermeeders aan de kant. Het is ook een taak van de gemeente met het UVW om hier een win-win situatie van te maken, een goed voorbeeld hiervan is het werkbedrijf De Binnenbaan. Naast dit goede

initiatief moeten er aandacht blijven voor bijvoorbeeld her- en bijscholing naar vakmensen in schaarse beroepen, met begeleiding/ coaching.

Wij zijn blij met, en maken graag gebruik van, initiatieven als JobHulpMaatje, waarbij vrijwilligers werkzoekenden begeleiden. Ook het Diaconaal Overleg Zoetermeerse Kerken (DOZK) is een waardevolle overlegpartner voor de gemeente.

Daarom willen wij:

- **De lokale economie stimuleren om een sociale arbeidsmarkt te creëren waarbij aandacht is voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.**
- **Van burgers die een uitkering ontvangen, mag een 'tegenprestatie' verwacht worden (vrijwilligerswerk of een werkervaringsplek)**
- **Dat de sociale dienst en het UWV één werkgeversbenadering bieden, om werkzoekenden aan een goede baan te helpen, laagdrempelig zoals bij inZet-indewijk.nl**
- **Dat alleenstaanden met jonge kinderen of mensen met een zieke partner vrijstelling van de sollicitatieplicht krijgen**

2.3. Onderwijs

Voor kinderen en jongeren is het onderwijs een belangrijke plek. Het is een plek waar ze zich cognitief en sociaal ontwikkelen en waar ze andere kinderen en jongeren ontmoeten. Kernbegrippen voor goed onderwijs zijn keuzevrijheid, vertrouwen, verantwoordelijkheid en professionaliteit.

Het rijk is verantwoordelijk voor goed onderwijs en voor toezicht op de onderwijskwaliteit. De gemeente heeft vooral een belangrijke rol bij het scheppen van goede randvoorwaarden. De gemeente heeft daarom een taak bij lokaal onderwijsbeleid, passend onderwijs, leerlingenvervoer, nieuwbouw en uitbreiding van scholen, het tegengaan van onderwijsachterstanden en toezicht op de leerplicht. Het is goed dat de gemeente zich betrokken voelt op het onderwijs. De professionele ruimte en de identiteit van scholen blijft daarbij vooropstaan.

Wij staan voor de vrijheid van onderwijs: ouders kunnen kiezen voor een school die past bij hun identiteit. De gemeente moet de diversiteit van scholen respecteren en ondersteunen. Daarbij moet aandacht zijn dat het gebruik van leegstaande klaslokalen geen inbreuk doet op de identiteit van de school.

Er wordt al samengewerkt tussen onderwijs, overheid en arbeidsmarkt, hier dient aandacht voor te blijven. Dit kan bijvoorbeeld doordat de gemeente bij aanbestedingen de voorwaarde stelt dat plaatselijke ondernemers stageplekken creëren.

De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Zij geven uitvoering aan het bieden van inclusief onderwijs aan alle kinderen. Het is daarbij belangrijk dat het onderwijs,

preventie en jeugdhulp goed op elkaar afgestemd zijn en dat gezamenlijk datgene georganiseerd wordt wat voor leerlingen nodig is om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Thuiszitters

Ieder kind is leerplichtig. De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht op de Leerplichtwet. De problemen met thuisblijvende kinderen zijn vaak complex. Toch wil de ChristenUnie-SGP thuiszitten zoveel mogelijk terugdringen en voorkomen. De ChristenUnie-SGP realiseert zich dat de school soms tijdelijk of definitief niet de juiste ontwikkelomgeving kan zijn. Het is daarom dan ook belangrijk om in andere instellingen doelgericht te werken aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Andersom moet het streven blijven dat deze kinderen zo mogelijk weer terugkeren naar school.

Onderwijsachterstanden tegengaan

De gemeente biedt speciale programma's aan om kinderen met een onderwijsachterstand te helpen. Ze krijgt daar ook geld van het rijk voor. De ChristenUnie-SGP is blij met het regionale plan van aanpak van laaggeletterdheid 2021-2024 en wil laaggeletterdheid en taalachterstanden blijvend effectief aanpakken. Het bevorderen van leesgedrag onder jonge kinderen is hierbij een belangrijk middel. Ook bibliotheken moeten samen met scholen hier alles aan doen, waarbij de gemeente de bibliotheken moet voorzien van de benodigde middelen.

Sommige leerlingen hebben naast ondersteuning in het onderwijs ook aanvullende zorg nodig. Ze kunnen zich bijvoorbeeld fysiek of mentaal niet alleen redden op school. Onderwijszorgarrangementen regelen een combinatie van onderwijs en zorg op school.

Bij afspraken over resultaten van voor- en vroegschoolse educatie staat de inzet van scholen centraal. De gemeente schrijft geen leeropbrengsten of didactische middelen, zoals een Citotoets, voor aan scholen.

Daarom willen wij:

- **Dat de identiteit van de scholen niet in het geding komt door andere gebruikers van het schoolgebouw**
- **Dat op iedere basisschool leerlingen met een complexe ondersteuningsvraag onderwijs kunnen volgen**
- **Extra begeleiding vanuit het wijkteam in samenwerking met het onderwijs en jeugdhulp voor kwetsbare jongeren, waarbij ook inZet-indewijk.nl wordt betrokken**
- **Maatschappelijke initiatieven, zoals peuterspeelzalen, niet onnodig hinderen met regels**
- **Subsidie verstrekken aan initiatieven die de buitenschoolse educatie bevorderen**
- **Uitsluitend ongedwongen vormen van IKC (Integrale kindcentra) of brede school**

3. Energie, klimaat, milieu

God heeft de aarde aan de mens toevertrouwd om die te bebouwen en te bewaren. De ChristenUnie-SGP vindt goed rentmeesterschap daarom belangrijk en streeft naar een duurzame samenleving, waarbij kinderen en kleinkinderen niet worden belast met de negatieve erfenis van onze generatie. Dit doen we niet omdat de schepping maakbaar is, wel omdat ze kwetsbaar is. Niet omdat we de thermostaat van de wereld in handen hebben, wel omdat we invloed willen uitoefenen in deze mooie stad waar wij verantwoordelijkheid voor dragen.

Bij duurzaam beleid komt alles neer op het vinden van een goed evenwicht. Een goed evenwicht tussen de belangen van bewoners, bedrijven en organisaties. Een goed evenwicht tussen groen en bebouwing, tussen milieu en economie. Een goed evenwicht tussen gebruik, verbruik en hergebruik. Om dit duurzame beleid betaalbaar te houden kan het geld dat vrijgekomen is met de verkoop van de aandelen van Eneco ingezet worden.

3.1. De rol van de overheid

Omdat al onze behoeften de aarde standaard overvragen, is het belangrijk dat de overheid actief optreedt en de regie in handen houdt door een actieve bijdrage te leveren als overlegpartner. Het is de taak van de gemeente om als tussenpersoon te functioneren tussen particulieren, bedrijven en de verschillende instanties van de overheid. Om de inwoners de weg te wijzen en waar nodig te helpen.

De steun van de gemeente in de rug van de inwoners is nodig om te stimuleren, ook in financieel opzicht. De gemeente stimuleert door overeenkomsten met bedrijven, organisaties en particulieren af te sluiten als ze duurzame plannen maken en daarbij hindernissen tegenkomen die de overheid kan wegnemen.

3.2. Energie

Een lagere CO₂-uitstoot begint bij energiebesparing in woningen, kantoren en bedrijven. Hierbij moet onderscheid gemaakt worden tussen de verschillende wijken en typen woningen.

Nieuwbouwwoningen moeten energiezuinig, volgens de laatste BENG-eisen gebouwd worden.

Voor bestaande koophuizen is het afhankelijk van de leeftijd van de woning. Door te beginnen bij huizen uit de jaren zestig en zeventig kan er snel vooruitgang worden geboekt. Belangrijk hierbij is dat de gemeente woningeigenaren stimuleert door toe te zien op kansen voor verduurzaming op wijk- en buurtniveau. Bij het bereiken van voldoende schaalgrootte is de gemeente initiatiefnemer, zo helpen burens elkaar met een kortere terugverdiëntijd en is de initiële investering lager.

Wat betreft huurwoningen in de sociale sector worden er al goede stappen gezet in samenwerking met woningcorporaties. De huurwoningen in de particuliere sector gaat echter moeizamer. Wij willen

de eigenaren van deze huurwoningen helpen. Een idee hierbij is dat woningeigenaren de huur niet mogen verhogen als de woning niet goed geïsoleerd is.

Voor de uitwerking van het klimaatakkoord is Nederland verdeeld in 30 regio's. De gemeente Zoetermeer valt onder de regio 'Rotterdam Den Haag', binnen deze regio is er een Regionale Energie Strategie (RES) geschreven voor onze gemeente. Deze regionale samenwerking is belangrijk om de doelen in het klimaatakkoord te halen omdat de ruimte in onze gemeente te beperkt is voor bijvoorbeeld windmolens. In deze RES zijn drie locaties aangewezen als zonnevelden.

Ook zijn er vele daken van bedrijfspanden geschikt voor zonnepanelen. Deze kunnen prima gebruikt worden door externe partijen om zonnepanelen op te installeren. Wel moet dit aantrekkelijk gemaakt worden voor bedrijven door bijvoorbeeld dakoppervlak te huren of door een deel van de opbrengst aan bedrijven te geven. De gemeente kan hier vraag en aanbod bij elkaar brengen, en zelf het goede voorbeeld geven.

Daarom willen wij:

- **Dat de gemeente komt met een plan voor aanpassing van bestaande woningen naar minimaal energielabel C**
- **Subsidie inzetten voor die aanpassingen die het grootste effect sorteren tegen de laagste kosten**
- **Dat de gemeente subsidie verleent voor duurzame maatregelen als woningeigenaren niet in aanmerking komen voor de landelijke subsidie**
- **Dat de gemeente actief participeert en zich houdt aan de visie zoals omschreven in de RES**
- **Dat de gemeente zonnepanelen stimuleert op eigen panden en bedrijfspanden en haar eigen panden hier ook voor beschikbaar stelt**

3.3. Duurzame innovatie

Om de doelen in het klimaatakkoord te halen, moet er gewerkt worden met nieuwe technieken. Het is belangrijk om deze te omarmen en te onderzoeken hoe we deze technieken voor onze stad efficiënt kunnen toepassen. Deze innovatie is belangrijk, maar de leefbaarheid van mensen moet bovenaan blijven staan.

Bij gebruik van zonne-energie ontstaan pieken en dalen in de energieproductie en wordt energie vooral geproduceerd op momenten dat die minder nodig is. Door het gebruik van buffers kunnen deze pieken en dalen worden opgevangen. Bij nieuwbouw en bij renovatie van de openbare ruimte gaat de gemeente energiebuffers aanleggen voor de omliggende bebouwing. Door onder parkeerruimte, speeltuintjes en plantsoenen warmte op te slaan hoeft warmte maar over korte afstand getransporteerd te worden en kunnen woningen duurzaam van energie worden voorzien.

De restwarmte van de Rotterdamse haven wordt op dit moment gebruikt in o.a. Rotterdam en wordt verder ontwikkeld in Den Haag en Leiden. Onder andere de gemeente Zoetermeer draagt bij aan een T-stuk in de hoofdleiding bij Leiden zodat Zoetermeer hierop aangesloten kan worden. Er moet op toegezien worden dat deze leiding doorgetrokken wordt naar Zoetermeer, zodat wij hier ook gebruik van kunnen maken en dit geld niet voor niets is uitgegeven. Omdat deze warmte niet voor alle wijken en gebouwen geschikt is, moet er een plan komen welke gebouwen hierop aangesloten kunnen worden en hoe dat vormgegeven gaat worden.

Daarom willen wij:

- **Dat de gemeente zich aan sluit bij WarmtelinQ, plannen maakt hoe deze warmteleiding efficiënt ingezet kan worden in Zoetermeer en zich hard maakt voor de realisering van een aftakking op het traject Rotterdam-Leiden**
- **Lokale warmteopslag toepassen voor verwarming van woningen**

3.4. Van hebben naar delen

De economie is zichtbaar aan het verschuiven in een duurzame richting. In Zoetermeer is een levendige circulaire economie, met dank aan onder andere kledingbanken, speelgoedbanken, tweedehands-/kringloopwinkels. Het stemt ons positief als we initiatieven zien op basis van delen, doorgeven, hergebruiken en repareren. De gemeente moet dit waar mogelijk faciliteren, bijvoorbeeld door te stimuleren dat leegstaande panden worden gebruikt door duurzame bedrijven. Dit geldt voor winkelpanden maar ook grotere bedrijfspanden kunnen gebruikt worden door duurzame bedrijven in bijvoorbeeld deelauto's.

Ook initiatieven die voedselverspilling tegengaan, moeten de ruimte krijgen. Er zijn al goede initiatieven bij winkels maar dit kan beter. Daarnaast is het goed dat gemeente meer aandacht geeft aan de voedselproducerende bedrijven en distributiecentra.

Daarom willen wij:

- **Duurzame initiatieven stimuleren door het gebruik van leegstaande gebouwen voor duurzame initiatieven**
- **Actie tegen voedselverspilling met name bij grote bedrijven zoals voedselproducerende bedrijven en distributiecentra**
- **Locaties voor deelfietsen en scooters zodat die goed te vinden zijn en geen overlast veroorzaken**
- **Banen die voortkomen uit de groei van de circulaire economie inzetten in het sociaal domein**

3.5. Groen en biodiversiteit

Gemeenten kunnen veel doen door het goede voorbeeld te geven met het behouden en versterken van groen en biodiversiteit. Hierdoor draagt de gemeente er zorg voor dat veranderingen in de openbare ruimte en het beheer van groen de aanleiding zijn om de biodiversiteit te versterken. De parken, oevers en bermen van Zoetermeer zullen zo meer bloemrijk worden en bijdragen aan het herstel van vlinders, bijen en andere insecten. Met natuurinclusief- en klimaatbestendig bouwen als voorwaarde voor de verdere verstedelijking vragen we ook wooncorporaties en projectontwikkelaars hun 'steentje' bij te dragen.

Er zijn allerlei slimme combinaties bedacht die de stad klimaatadaptiever maken. Een groene omgeving werkt als een spons voor het opvangen van water en gaat ook hittestress tegen.

De ChristenUnie-SGP vindt het belangrijk dat de stad zijn groene karakter behoudt. Dat is niet vanzelfsprekend gezien de bouwopgave die we als stad hebben. Maar juist het groen maakt Zoetermeer tot de prettige woonstad die het is.

Daarom willen wij:

- **Een totaalaanpak voor de groenstroken langs het Randstadrailtracé**
- **Meer groene daken**
- **Met de bewoners van de stad nadenken over gemeenschappelijke hofjes in plaats van individuele tuinen, voor een mooie omgeving voor ontspanning bij huis**
- **Betegelde tuinen vergroenen, wat weer bijdraagt aan de biodiversiteit en een koelere woonomgeving in hete zomers**

3.6. Duurzaam vervoer

De gemeente moet ernaar streven om elke vervoersbeweging een stap duurzamer te maken. Stimuleer bewoners om de fiets te nemen in plaats van de auto, door in te zetten op een goed en veilig fietsnetwerk, en op genoeg fietsenstallingen. Via scholen kan worden ingezet op fietsgebruik bij woon-schoolverkeer, dat is gelijk veiliger en gezonder voor de schoolgaande jeugd.

Auto

Het gebruik van elektrische auto's neemt toe. De gemeente dient erop toe te zien dat deze positieve ontwikkeling doorzet door laadpalen te blijven installeren en met de inwoners in gesprek gaan waar deze gewenst zijn. Hierbij moet worden gelet op veiligheid en adviezen van de brandweer. Op termijn moet er rekening gehouden worden met het handhaven op enkel gebruik van openbare laadplekken gedurende het laden, 'misbruik' van laadplekken is niet de bedoeling. Het doel is dat de capaciteit voor het laden van elektrische auto's maximaal is.

Fiets

Op dit moment is ongeveer de helft van de nieuw verkochte fietsen elektrisch. Hierdoor liggen Den Haag, Delft, Leiden en Rotterdam op fietsafstand van Zoetermeer en is de fiets voor een grote groep forenzen een potentieel alternatief voor de auto. Dat vraagt om een goed regionaal fietsnet en efficiënte en veilige fietsroutes binnen de stad.

Openbaar vervoer

De gemeente moet de mogelijkheden onderzoeken voor het doortrekken van de light railverbinding naar Leiden en Berkel en Rodenrijs waardoor de verbinding met Rotterdam en Amsterdam verbetert. Voor het doortrekken van de verbinding naar Leiden liggen al plannen maar dit moet nog verder uitgewerkt worden. Door dit tracé te combineren met de warmteleiding naar Leiden kunnen kosten worden bespaard en verloopt het vergunningetraject efficiënter.

Daarom willen wij:

- **Dat het aantal oplaadpunten voor auto's meegroeit met het aantal elektrische auto's op veilige plaatsen**
- **Handhaven dat parkeerplaatsen met laadpalen alleen gebruikt worden om te laden**
- **Het fietsgebruik en openbaar vervoer stimuleren en dan ook makkelijker maken**
- **Snelle fietsroutes naar omliggende gemeenten, in samenwerking met andere gemeenten en waar nodig de provincie**
- **Onderzoeken of - en zo mogelijk realiseren van – een lightrailverbinding naar Leiden en Berkel en Rodenrijs**

3.7. Afvalinzameling

Afval wordt in toenemende mate gezien als grondstof: de circulaire economie krijgt vorm. Om duurzaamheid te stimuleren, gaat de belasting voor het verbranden van restafval fors omhoog. Het huidige afvalbeleid moet dus veranderen, niets doen is te duur.

In het kort zijn er twee opties: voor- of nascheiding van het afval. Voorscheiding betekent dat er door de burgers meer gescheiden moet worden door bijvoorbeeld een extra container voor plastic afval. Deze optie vraagt om discipline van burgers, als er verkeerd gescheiden wordt, gaat een hele batch naar het restafval. De vragen over de efficiëntie van voorscheiding worden meegenomen in een onderzoek.

Bij nascheiding wordt het restafval bij de afvalverwerker gescheiden. De technieken hiervoor geven nog niet het gewenste resultaat, maar de verwachting is dat deze techniek snel ontwikkelt. Hoe snel dat gaat en wat het verschil in kosten is tussen deze twee opties worden meegenomen in een onderzoek.

Tegelijk met de verkiezingen is er een referendum onder de inwoners van Zoetermeer. Ook zullen dan de hiervoor genoemde onderzoeken afgerond zijn, zodat de inwoners hier een mening over kunnen vormen. De fractie ChristenUnie-SGP wil op basis hiervan een definitief standpunt innemen.

Zwerfafval is een grote ergernis voor burgers. Het is belangrijk om hen zelf aan te moedigen, zowel op te ruimen, als schoon te houden. Scholen kunnen in hun eigen omgeving het goede voorbeeld geven, en burgers kunnen hun eigen straat "adopteren". De gemeente kan hier door campagnes en behulpzaam gedrag ruimte voor scheppen.

Tegelijkertijd is in de afgelopen jaren duidelijk geworden dat alleen aanmoedigen niet voldoende is. Daarom moet er ook gehandhaafd worden op zwerfafval.

Daarom willen wij:

- **Scholieren en andere burgers activeren zwerfafval niet op straat te gooien en op te ruimen;**
- **Een door burgers gedragen afvalbeleid wat dumping voorkomt.**

4. Veiligheid

Het handhaven van de veiligheid en het bestrijden van misdaad en andere illegale praktijken is één van de kerntaken van de overheid. Volgens Romeinen 13 vers 4 moet de overheid haar burgers beschermen (*'De overheid staat in dienst van God. Het is de taak van de overheid om ons te beschermen*). Ook op lokaal niveau, hier in Zoetermeer, moet zij zorgdragen voor een veilige samenleving. Het voorkomen van misdrijven, maar ook de handhaving vormt daarvan een essentieel onderdeel. Zoetermeer heeft baat bij orde en veiligheid. In de breedst mogelijke zin van het woord. De Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV) zijn hierbij een belangrijk middel om effectieve handhaving te kunnen houden. In deze APV willen wij expliciet opgenomen hebben: geluidsoverlast, het dragen van steekwapens, neppistolen, messen etc. en de mogelijkheid tot fouilleren.

4.1. Algemeen

Iedere wijk in Zoetermeer heeft zijn eigen karakter daarom is het goed dat veiligheid afgestemd wordt per wijk. Het is positief als de politie en boa's (buitengewoon opsporingsambtenaar) in wijken zichtbaar zijn (zitten) en daar functioneren. Zo leren ze de wijk goed kennen en is het contact met de inwoners van de wijk vertrouwd. De bewoners zullen dan automatisch "de oren en de ogen" van de wijkagent worden, omdat deze het vertrouwen van de meeste inwoners kan winnen. De ChristenUnie-SGP fractie zet zich in om zowel de brandweer als de politie van voldoende faciliteiten te voorzien, zodat zij optimaal kunnen functioneren.

Daarom willen wij:

- **Voldoende handhavers fysiek in de wijk**

4.2. Ondernijning

De bestrijding van ondernijning dient hoge(re) prioriteit te krijgen. Alleen door intensieve samenwerking tussen alle betrokken diensten (politie, veiligheidsdiensten, maar ook de wijkagent, Boa's en burgers) kunnen we deze vorm van criminaliteit een halt toeroepen. Politie in Zoetermeer (van wijkagent tot recherche), maar ook boa's, moeten opgeleid zijn om signalen van ondernijning tijdig te kunnen signaleren.

Daarom willen wij:

- **Criminaliteitsbestrijding met accent op ondernijning**
- **BOA's opleiden met kennis rond ondernijning**

4.3. Brandweer, hulpverlening en rampenbestrijding

De hulpdiensten, brandweer en ambulancezorg zijn voldoende toegerust om hun taken in Zoetermeer goed te kunnen vervullen. De brandweer investeert, naast de reguliere brandbestrijding, ook in preventieve taken.

Wij zijn blij met de brandweervrijwilligers, maar hun belangen blijven een punt van aandacht.

Geweld tegen politie, brandweer, openbaar vervoer- en ambulancepersoneel is onacceptabel.

Krachtig optreden van politie en justitie moet hier een halt aan toeroepen zonder tolerantie.

Met de komst van meer hoogbouw heeft brandveiligheid andere uitdagingen. Daarnaast brengt het inpandig parkeren en dus ook opladen van elektrische voertuigen extra risico's met zich mee.

Daarom willen wij:

- **de belangen van brandweervrijwilligers versterken**
- **aandacht voor brandveiligheid van hoogbouw en inpandig opladen van elektrische voertuigen**

4.4. Drugsgebruik / lachgas

Drugsgebruik kent grote risico's voor de samenleving en ook voor de gezondheid van de gebruiker zelf. Daarom dient zowel de handel in- en het gebruik van harddrugs krachtig te worden bestreden. Nieuwe vergunningen voor een koffieshop mogen niet meer afgegeven worden. Als bekend is waar drugs verhandeld worden, moet de politie daar intensief surveilleren en handhaven.

Nu het gebruik van lachgas verboden is in de APV willen we graag verdere stappen zetten in voorlichting over de gevolgen van lachgasgebruik.

Daarom willen wij:

- **Zero tolerance beleid drugs gebruik**
- **Voorlichting op scholen over drugsgebruik**

4.5. Alcoholgebruik

Het GGD Haaglanden rapport vermeldt in haar laatste gezondheidsmonitor over het alcoholgebruik bij jongeren in Zoetermeer het volgende:

"Ruim één op de drie jongeren in Zoetermeer op het vmbo-tl (38%) en vmbo-overig (36%) heeft ooit alcohol gedronken. Van de jongeren op het vmbo-tl dronk 37% recent, was 15% ooit dronken of aangeschoten."

Voorlichting, op scholen, aan ouders, jongerenwerkers en uiteraard aan jongeren zelf over de schadelijke gevolgen van het overmatig gebruik van alcohol, zal gegeven moeten worden.

Ook het te veel gebruik van alcohol bij (oudere) volwassenen heeft aandacht nodig. Achter de voordeur wordt meer gedronken dan maatschappelijk verantwoord is. Voorlichting aan huisartsen, maatschappelijk werkers, ouderenbonden, etc om drankgebruik bij deze doelgroep te leren herkennen, en eventueel maatregelen te kunnen treffen, is noodzakelijk.

Daarom willen wij:

- **Zero tolerance beleid alcohol gebruik**
- **Voorlichting geven aan ouderen over de gevolgen van alcoholgebruik**
- **Voorlichting op scholen over alcoholgebruik**
- **Handhaving openingstijden cafés en nachtclubs**

4.6. Jeugdcriminaliteit

Er gaat bijna geen dag voorbij of je leest wel in de krant over; vandalisme, steekpartijen tussen jongeren onderling en andere vormen van (kleine en grote) criminaliteit. Jeugdbendes kunnen een bedreiging vormen voor de wijk, maar ook voor de samenleving in zijn geheel.

De ChristenUnie-SGP wil daarom investeren in gezinnen omdat zo de problemen bij de bron worden aangepakt.

Politie, boa's, jongerenwerkers, maatschappelijk werk, GGZ, onderwijzend personeel en inwoners van buurten en wijken zullen gezamenlijk moeten optreden tegen deze vormen van criminaliteit. Het in openbare ruimtes in bezit hebben van steekmessen en ander wapentuig e.d. is verboden. Politie, maar ook boa's, moeten ruime bevoegdheden krijgen om te mogen fouilleren. Boa's moeten een wapenstok en pepperspray kunnen gebruiken.

Sinds enige tijd zijn op initiatief van de burgemeester Jeugdmarshalls ingeschakeld. Deze marshalls bemoeien zich intensief met vooral nieuwe jeugdbendes. Hierdoor ontwikkelen zij onder meer een netwerk rond de jeugd, om zodoende tijdige ontsparing van deze groep te kunnen signaleren en maatregelen te kunnen treffen. Hierdoor kan in een vroeg stadium een mogelijk probleem voorkomen worden.

Veroorzaakte schades moeten door de dader(s) vergoed worden.

Buurthuizen, jeugdclubs geleid door jongerenwerkers, mogelijkheden tot betaalbare sport etc zijn daarom onmisbaar voor jongeren om hun energie op een positieve manier kwijt te kunnen. Waar nodig dient de gemeente subsidies te verstrekken om Zoetermeer ook voor jongeren aantrekkelijke, gezonde en sportieve mogelijkheden te bieden.

Daarom willen wij:

- **Jeugdmarshalls inzetten bij voorkoming van jeugdcriminaliteit**
- **Preventief actieplan t.b.v. elke vorm van jeugdcriminaliteit**
- **Speerpunt maken van bestrijding van jeugdcriminaliteit**

4.7. Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid binnen de gemeentegrenzen van Zoetermeer heeft aandacht nodig. De ChristenUnie-SGP wil dat wijkbewoners meedenken als het gaat over de verbetering van de verkeersveiligheid in hun wijk. Daarom is de inzet van boa's en politie goed voor de controle en handhaving. Consequente handhaving op het gebied van verkeersregelgeving vergroot de verkeersveiligheid.

Steeds meer Zoetermeeders pakken (gelukkig) de fiets. Met de in gebruik name van diverse soorten fietsen, neemt ook het verschil in snelheid toe. Daarom willen wij dat de doorgaande fietspaden binnen 5 jaar verbreed worden en voldoen aan de CROW-normen.

Om het gebruik van het openbaar vervoer en de fiets te bevorderen, moeten er gratis bewaakte fietsenstallingen op belangrijke (overstap) plaatsen komen zoals de station Zoetermeer Centrum en Zoetermeer Oost, ook de fietsenstalling op het marktplein moet weer bewaakt worden.

Om de veiligheid voor fietsers op de lange termijn te garanderen zou het mooi zijn als er een fietsenplan geschreven wordt.

Daarom willen wij:

- **Strengere controle verkeerswetgeving**
- **Fietsenplan aansluitend op het Masterplan 2040**
- **Gratis bewaakte fietsenstallingen op belangrijke locaties**

4.8. Vuurwerk

Het afsteken van vuurwerk in de oudejaarsnacht veroorzaakt ieder jaar weer de nodige problemen zoals schade, vandalisme en ongelukken. Ook is siervuurwerk slecht voor het milieu en dieren schrikken erg van knalvuurwerk. Daarom pleit De ChristenUnie-SGP voor een verbod op vuurwerk voor niet professionele krachten. Onder toezicht van de brandweer kan dan per wijk/gebied één mooie vuurwerkshow gegeven worden. Zo wordt een gezellige, rustige jaarwisseling zonder ongelukken en vandalisme bereikt.

Daarom willen wij:

- **Vuurwerkvrije binnenstad, (wijk)gerichte vuurwerkplek**

4.9. Aangifte doen bij politie

Het doen van aangiften belangrijk is voor de bevordering van de veiligheid in onze stad. Het is niet goed dat bij de inwoners van onze stad het beeld gaat ontstaan dat het aangifte doen van een misdrijf geen zin meer heeft. De gevolgen hier van zijn evident: het vertrouwen in de politie verdwijnt, de samenleving komt onder druk te staan, en de mensen zullen de neiging krijgen om zelf het heft in de hand te nemen.

Daarom willen wij:

- **Voorlichting door de politie waarom het doen van aangiften belangrijk is**

5. Dienstverlening en samenspraak

5.1. Het belang van samenspraak

Besluiten van de gemeente hebben (grote) impact op burgers. Meedoen is een belangrijk onderdeel van democratie en essentieel voor vertrouwen in de gemeente en draagvlak van het Bestuur. Kwaliteit van beleid neemt toe als direct betrokken burgers verrassend goede ideeën inbrengen. Gemeente moet samenspraak *vooraf* faciliteren en bezwaar *achteraf* toegankelijker maken voor burgers.

De gemeente moet geen informatieavonden organiseren over voldongen feiten maar samenspraakbijeenkomsten waar informatie wordt opgehaald en inwoners worden uitgenodigd om mee te denken. Daarbij hoort dan ook dat deelnemers, naast het geven van hun mening, verantwoordelijkheden oppakken.

Daarom willen wij:

- **Dat de gemeente luistert naar haar inwoners, ze vroegtijdig betreft in het participatieproces en rekening houdt met de belangen, wensen en inzichten van bewoners**
- **Bij voortdurende samenspraak over gebieden moet de gemeente zo mogelijk een overlegcommissie / beheeroverleg met vertegenwoordiging van verschillende belangengroepen initiëren**
- **Regelmatige peiling van bestuurscultuur om voortgang te peilen en het vertrouwen van burgers in het gemeentebestuur te verbeteren**

5.2. Referenda

ChristenUnie-SGP is geen voorstander van referenda. In de praktijk blijkt het moeilijk en intensief om de referendumkeuzes objectief te formuleren, waardoor het risico groot is dat er sturing van het college in de vraagstelling zit.

Een ander bezwaar is dat een deel van de burgers referenda misbruikt, door -ongeacht de inhoud- tegen de overheid te stemmen. Hierdoor is het moeilijk om de uitkomsten juist te interpreteren.

ChristenUnie-SGP heeft meer vertrouwen in de gekozen Raadsleden die na debatten en met inachtneming van alle nuances namens de burgers stemmen over onderwerpen.

5.3. Participatie in het openbaar gebied

Woningbouw is dringend nodig, echter (extreme) hoogbouw in de oude wijken schaadt de belangen van de omwonenden. Zorgvuldige afweging van belangen is noodzakelijk. Het is essentieel dat de gemeente vroegtijdig omwonenden actief informeert en betreft bij de ontwikkeling van nieuwbouw in de stad en hierbij een goed welstandsbeleid voert.

Burgers willen ook geïnformeerd zijn over voorgenomen verbouwingen bij hen in de straat en in de aangrenzende straat. De gemeente moet bij aanvragen van bouwvergunningen de buurtgenoten actief informeren. Hierbij kan gebruik gemaakt worden moderne middelen maar de boodschap moet wel bij iedereen terecht komen.

Daarom willen wij:

- **Bij nieuwe bouwplannen omwonenden in een vroeg stadium inlichten en erbij betrekken**
- **Bij aanvragen van bouwvergunningen de omwonenden actief informeren**

5.4. Bestuurscultuur

Het vertrouwen in de gemeente wordt in belangrijke mate bepaald door hoe het college, ambtenaren en gemeenteraadsleden handelen en optreden in de praktijk. De ChristenUnie-SGP streeft naar een bestuurscultuur in Zoetermeer waarbij zorgvuldigheid, de menselijke maat en snelheid belangrijke uitgangspunten zijn. Het is noodzakelijk om de bestuurscultuur regelmatig te peilen om te kunnen beoordelen of er verbeteringen gerealiseerd worden.

Bezwaar is een democratisch recht op een eerlijke heroverweging van besluiten. Menselijke maat moet het uitgangspunt zijn van het bestuur van Zoetermeer.

Daarom willen wij:

- **regelmatige peiling van bestuurscultuur om voortgang te peilen en vertrouwen burger in gemeentebestuur te verbeteren**
- **een gemeente die luistert naar haar inwoners, ze vroegtijdig betreft in het inspraakproces en rekening houdt met de belangen, wensen en inzichten van de bewoners (bewoners niet afscheept met ingewikkelde bezwaarprocedures, listige onduidelijke termijnen)**

5.5. Eigen initiatief

Als inwoners van Zoetermeer met eigen initiatieven komen, moet de gemeente daar in principe en uit principe welwillend tegenover staan. Inwoners zouden zowel persoonlijk als in georganiseerd verband

een taak van de gemeente over moeten kunnen nemen, als ze aannemelijk kunnen maken dat ze dat beter en goedkoper kunnen. Zo kan een buurtvereniging het beheer van een speeltuin overnemen, of de beplanting en onderhoud van een stuk openbaar groen, of de aankleding van een rotonde en daarvoor het budget besteden dat de gemeente er voorheen aan besteedde. Dit mag echter niet van gemeentewege worden opgelegd, als vorm van bezuiniging. Het scheidt wel verantwoordelijkheid van de burgers, dus moet de gemeente periodiek de kwaliteit evalueren.

Daarom willen wij:

- **Dat Zoetermeer eigen initiatief positief waardeert en dat op eenvoudige wijze faciliteert**
- **Dat de gemeente periodiek de kwaliteit van het eigen initiatief evalueert en zo nodig bijstuurt**

5.6. Dienstverlening

De ChristenUnie-SGP gaat voor een toegankelijk gemeentebestuur, zowel met nieuwe (digitale) communicatiemiddelen, als in persoonlijk contact aan de balie, maar ook voor actief initiatief van de gemeente zoals keukentafelgesprekken bij ouderen. De dienstverlening moet snel en klantgericht zijn.

Door samen te werken met andere partijen, zoals het UWV, kan de dienstverlening aan werkgevers in Zoetermeer en omgeving worden verbeterd. Eén samenhangend aanbod richting werkgevers verhoogt de effectiviteit, voorkomt dubbel werk en scheidt duidelijkheid.

Het gemeentebestuur moet doorgaan met digitaliseren en het afschaffen van onnodige regels. De ChristenUnie-SGP wil dat het gemeentebestuur dit onderwerp regelmatig bespreekt met de ondernemersvereniging RVOZ en de winkeliersverenigingen van het Stadshart en de Dorpsstraat.

De gemeente moet intensiever samenwerken met organisaties, zoals kerken en verenigingen, zij hebben een belangrijke taak in de samenleving. Te denken valt onder andere aan het Beraad van Kerken, het Interreligieus Overleg Zoetermeer (ILOZ), de Voedselbank, de Kledingbank, het Leger des Heils en het Stadsdiaconaat. De ChristenUnie-SGP ziet kansen voor dergelijke organisaties in het signaleren van problemen en hiaten in de zorg.

Daarom willen wij:

- **Inzet op digitale dienstverlening en bevordering van digitale correspondentie**
- **Een correcte dienstverlening aan de stadhuisbalie blijven houden voor burgers die dat nodig hebben**
- **Keukentafelgesprekken bij ouderen**
- **Snelle klachtenafhandeling, waarbij de indiener altijd inhoudelijke reactie krijgt**
- **Ruimere openstelling van het gemeentehuis in de avonden**

6. Wonen

6.1. De woningmarkt van het slot

Zoetermeer is vanaf het begin gebouwd om te wonen. En nog altijd is Zoetermeer een prettige stad om te wonen. Onze stad heeft een gevarieerd woningaanbod en er is volop groen en de verbindingen tussen de wijken, naar de omgeving, zijn over het algemeen goed.

Toch staat ook Zoetermeer de komende jaren voor stevige uitdagingen. Starters op de woningmarkt kunnen moeilijk een huis vinden. De wachttijden in de sociale sector zijn fors gestegen. Dat wordt mede veroorzaakt doordat een groot deel van de vrijkomende woningen wordt toegewezen aan mensen met een urgentiestatus. Er zijn weinig woningen met woonlasten tussen de 750 en 1000 euro per maand, waardoor de uitstroom uit de sociale sector laag is en de woningmarkt op slot zit.

Tegelijkertijd hebben delen van de stad, vijf, zes decennia na de bouw, groot onderhoud nodig om een neerwaartse spiraal in leefbaarheid te voorkomen. Simpelweg veel bouwen is niet de oplossing voor de krapte. De gemeente zet in op maatwerk in de wijken om de woonkwaliteit te verhogen en dat ondersteunen wij van harte.

De uitdaging voor de komende jaren is dus het bouwen van voldoende nieuwe woningen aansluitend bij de behoeften van onze inwoners, het op gang brengen van de doorstroom op de woningmarkt en het behouden van het prettige woonklimaat van onze stad.

Daarom willen wij:

- **Doelgericht bouwen om de kwaliteit van met name de oudere wijken te verbeteren**
- **Niet wachten met wat sowieso nodig is: meer woningen voor jongeren en senioren**
- **Leegstaande kantoorruimtes ombouwen tot compacte appartementen voor mensen met een urgentieverklaring, zodat mensen daarna via de reguliere wachtlijst doorstromen naar een andere woning**

6.2. Zoetermeer levensloopbestendig maken

Een belangrijke sleutel tot het opgang brengen van de doorstroom ligt bij de goede huisvesting voor onze oudere inwoners. De eerste generatie Zoetermeeders wordt ouder en heeft nu andere woonbehoeften dan toen ze hun huidige woning betrokken. Maar Zoetermeer is niet gebouwd voor de groeiende groep ouder wordende inwoners waardoor er te weinig aantrekkelijke woningen voor deze groep zijn. Daardoor blijven inwoners die al lang geen grote eengezinswoning meer nodig hebben vaak toch in hun oude woning wonen, zelfs als ze wel zouden willen verhuizen. Die woning komt daardoor ook niet beschikbaar voor nieuwe bewoners.

Daarom willen wij:

- **Een mix van aantrekkelijk huur- en koopwoningen voor empty-nesters en senioren die geen eengezinswoning meer nodig hebben**
- **Levensloopbestendige wijken met woningen die aantrekkelijk zijn voor mensen in iedere levensfase, en waarbij voorzieningen als een gezondheidcentrum, winkels en ontmoetingscentra op korte afstand beschikbaar zijn**
- **Actief seniorenmakelaars en verhuiskostenvergoedingen inzetten om oudere huurders en kopers te ontzorgen bij het doorstromen van een eengezinswoning naar een woning waar ze prettig oud kunnen worden**

6.3. Consumentgericht bouwen in prettige woonwijken

De ChristenUnie-SGP vindt het belangrijk dat de stad zijn groene karakter behoudt. Dat is niet vanzelfsprekend gezien de bouwopgave die we als stad hebben. Maar juist het groen maakt Zoetermeer de prettige woonstad die het is. De ChristenUnie-SGP kijkt voor de noodzakelijke inbreiding daarom meer naar oude bedrijfsterreinen.

Doordat Zoetermeer zich langzamerhand ontwikkelt van een stad waar veel jonge gezinnen zich vestigen naar een stad waar alle leeftijdscategorieën wonen, ontstaat er meer behoefte aan andere type woningen dan de eengezinswoningen die grote delen van de bestaande wijken kenmerken.

Om bovenstaande redenen ligt het voor de hand om ook in te zetten op hoogbouw om zo met behoud van het groen een groot aantal nieuwe woningen te realiseren. Belangrijk is dat het karakter daarvan aansluit bij wat er voor de betreffende wijken nodig is en bij wat de beoogde bewoners belangrijk vinden.

Daarom willen wij:

- **Door middel van een woonbehoefte-monitor in kaart brengen wat de daadwerkelijke woonbehoeften zijn. Aan welke woningen is er echt te kort als je meeneemt dat veel mensen "vast" zitten in een woning niet meer aansluit bij hun behoeften**
- **Het stimuleren van nieuwe woonvormen zoals met meer-generatiewoningen en "knarrenhofjes"**

6.4. Woningbouwcorporaties

Woningbouwcorporaties zijn belangrijke partners bij het behalen van de hierboven beschreven doelen van de gemeente voor de woningmarkt. Omdat sociale woningbouw niet kostendekkend is, is het voor de financiële gezondheid van de corporaties belangrijk dat ze ook ruimte krijgen voor andere

activiteiten. Deze moeten de primaire taak van de corporaties ondersteunen: het zorgen voor betaalbare woningen voor inwoners voor wie een eigen woning of een vrije sector huurwoning te duur is.

Daarom willen wij:

- **De norm van 27% sociale huurwoningen handhaven op stadsdeelniveau**
- **Omringende gemeenten aanspreken op het halen van de norm van 27% om meer sociale woningen beschikbaar te houden voor onze eigen inwoners**
- **Dat de woningcorporaties een percentage van de nieuwe woningen als sociale middenhuur (€750 – €1000 per maand) kunnen verhuren**
- **De kloof tussen huren en kopen verkleinen: de gemeente gaat met de corporaties samenwerken om sociale koopwoningen te realiseren. Hierbij koopt de bewoner met korting een woning van de corporatie en koopt de corporatie de woning terug als de eigenaar verhuist**

7. Cultuur, sport en ontspanning

Sport, kunst en cultuur geven mensen mogelijkheden zich te ontspannen en hun leven te verrijken. De waarde hiervan zijn we afgelopen jaar meer gaan voelen doordat veel activiteiten niet mogelijk waren. Velen hebben dat als verarming van hun leven ervaren.

Daarnaast brengen sport en cultuur mensen samen en vormen ze daarmee een belangrijk onderdeel van het sociale weefsel van onze samenleving. Daardoor zijn cultuur- en sportorganisaties voor de gemeente partners voor het realiseren van maatschappelijke doelen. Anderzijds kan de gemeente deze organisaties steunen door faciliteiten te bieden en waar nodig te subsidiëren.

De ChristenUnie–SGP ziet daarom laagdrempelige toegang tot sportieve en culturele activiteiten als het belangrijkste doel van gemeentelijk beleid. Hiervoor kan investeren in gebouwen soms nodig zijn, maar de ChristenUnie – SGP investeert liever in mensen en activiteiten. Gebruik van bestaande gebouwen heeft daarom de voorkeur en biedt bovendien de gelegenheid activiteiten dicht bij de mensen in de wijken te organiseren.

Daarom willen wij:

- **Multifunctioneel gebruik van gebouwen om verbanden tussen verenigingen, zorginstellingen te versterken en tegelijkertijd het cultuuraanbod meer door te stad te spreiden.**
- **Afspraken met sportverenigingen en culturele organisaties die subsidie ontvangen over gereduceerde (abonnements)kosten voor houders van de Zoetermeerpas**

7.1. Cultuur

In de culturele sector Zoetermeer spelen de basisinstellingen een grote rol: de bibliotheek, cultuurpodium De Boerderij, CKC en Partners, Stichting Franx en het Stadstheater. Door hun grootte kunnen deze een belangrijke rol spelen bij het uitvoeren van het cultuurbeleid van de gemeente. De ChristenUnie – SGP vindt het belangrijk dat deze instellingen bijdragen aan het Zoetermeerse culturele klimaat door het ondersteunen van lokale verenigingen en artiesten, door het beschikbaar stellen van faciliteiten, expertise en netwerken.

Daarnaast wil de ChristenUnie – SGP dat ook kleinere culturele verenigingen op structurele financiële ondersteuning kunnen rekenen, zeker als zij met hun bijdrage een publiek bereiken voor wie cultuur niet vanzelfsprekend is. De huidige jaar- en projectsubsidies zijn hiervoor niet toereikend omdat die te weinig zekerheid bieden.

Het streven van de gemeente om meer inwoners in contact te brengen met het culturele aanbod onderschrijft de ChristenUnie – SGP van harte. Daarom zijn we er voor om het cultuuraanbod de

wijken in te brengen. Dit sluit bovendien goed aan bij het streven om in mensen en activiteiten te investeren in plaats van gebouwen.

Daarom willen we:

- **Dat de bibliotheken in Oosterheem en Rokkeveen openblijven**
- **Het belang van de culturele basisinstellingen voor overige culturele instellingen en verenigingen meewegen bij het bepalen van de hoogte van de subsidies, waarbij instellingen met een netwerkfunctie meer krijgen dan instellingen die dat niet hebben**
- **Een deel van het budget reserveren voor meerjarige subsidies aan kleinere instellingen en verenigingen**
- **Wijkcentra en leegstaande ruimtes in de wijkwinkelcentra gebruiken als expositieruimte, atelier of studio**

7.2. **Cultuurhistorisch erfgoed**

De ChristenUnie–SGP hecht sterk aan de het cultuurhistorische erfgoed van onze stad: de kerkgebouwen in Dorp, de molen, de Dorpstraat en de oude bebouwing buiten Dorp horen tot de mooiste plekjes in Zoetermeer. De ChristenUnie – SGP streeft ernaar het aanwezige cultureel erfgoed te behouden of zelfs weer meer zichtbaar te maken. Het behouden is niet alleen een doel op zich. We willen graag dat onze inwoners kunnen genieten van deze karakteristieke stukjes Zoetermeer.

Daarom willen wij:

- **Extra ondersteuning voor het duurzamer maken van vooroorlogse huizen en andere panden met behoud van het authentieke karakter**
- **Het historisch karakter van de Dorpsstraat versterken door, samen met de eigenaars van de winkelpanden, de gevels van de winkels hun historische uitstraling terug te geven. De gemeente stelt hier een fonds voor ter beschikking.**

7.3. **Sport**

Sport brengt mensen in beweging en is daardoor goed voor zowel het lichaam als de geest. Sterker nog, sport is noodzakelijk om overgewicht en of depressie te voorkomen. Maar sport is niet alleen waardevol voor de sporter zelf, maar ook voor de samenleving: sportbeoefening draagt bij aan een gezonde bevolking, vermindert eenzaamheid en verveling. Jongeren die sporten, lopen zich niet te vervelen op straat. Daarom wil de ChristenUnie–SGP sportbeoefening stimuleren, te beginnen bij kinderen en jongeren. Fysieke of financiële drempels mogen geen reden zijn dat mensen niet kunnen sporten of bewegen. De ChristenUnie-SGP vindt het halen van een zwemdiploma van groot belang. Daar waar nodig dient de gemeente hiervoor subsidie te verstrekken.

Omdat de waarde van sport vooral in het zelf beoefenen zit, en financiële middelen schaars zijn, kiest de ChristenUnie–SGP voor het stimuleren van beweging en het zelf sporten boven het faciliteren van

topsport en het organiseren van grote evenementen. Uitgangspunt is dat die zichzelf moeten bedruipen.

Daarom willen wij:

- **Goede wandelroutes en openbare sportfaciliteiten door de hele stad**
- **Doorgaan met het inzetten van de combinatiefunctionaris die samenwerking tussen scholen en sportverenigingen stimuleert**

Hoewel sport veel goede kanten heeft, is er rond sport ook regelmatig sprake van negatieve verschijnselen. Groepsprocessen die goed voor de sociale cohesie zijn kunnen ook leiden tot uitsluiting van anderen en zelfs tot situaties waar mensen zich niet veilig voelen. De gemeente, als belangrijke speler in de lokale sportwereld, moet daarom haar invloed gebruiken om deze erg ongewenste situaties te voorkomen.

Daarom willen wij:

- **In het sportakkoord tussen de gemeente en sportverenigingen afspraken dat er binnen iedere vereniging een vertrouwenspersoon komt bij wie mensen terecht kunnen als ze te maken krijgen met grensoverschrijdend gedrag**
- **Afspraken tegen overmatig alcoholgebruik in sportkantines**

7.4. Evenementen

De ChristenUnie–SGP is blij met veel van de evenementen die regelmatig in onze stad plaatsvinden. Een breed scala aan evenementen biedt onze inwoners een grote variatie aan leuke activiteiten. Om het voor iedereen leuk te houden zijn wij wel voor duidelijke voorwaarden en grenzen. Het plezier van de een moet in evenwicht zijn met de overlast die anderen ervaren.

Daarom willen wij:

- **Aanscherping van de geluidsnormen zodat evenementen niet meer in de wijde omtrek te horen zijn**
- **Geen evenementen meer die op zondag (verkeers)hinder door de stad veroorzaken**
- **Halloween evenementen niet op openbare plaatsen waar mensen ongevraagd met bloederige en morbide elementen worden geconfronteerd**

Zo bidden en werken wij samen voor recht in onze mooie stad.

Elkaars ideeën op waarde schattend.